

Stijn Smulders

Mannen... zucht

Recentelijk hebben belangrijke ontwikkelingen de juridische positie van vrouwen versterkt. Had de Afdeling bestuursrechtsspraak op 22 november 2018 (ECLI:NL:RBDHA:2018:3735) nog geoordeeld dat vrouwen die in Nederland een ‘westerse levensstijl’ hebben aangenomen niet als een specifieke sociale groep zijn aan te merken, het Hof van Justitie denkt daar in het arrest van 11 juni jl. (ECLI:EU:C:2024:487) anders over. Vrouwen en meisjes die als gemeenschappelijk kenmerk hebben dat zij zich tijdens hun verblijf in een lidstaat daadwerkelijk zijn gaan vereenzelvigen met de fundamentele waarde van gelijkheid tussen mannen en vrouwen, kunnen al naar gelang de omstandigheden in hun land van herkomst, wel degelijk geacht worden te behoren tot ‘een bepaalde sociale groep’, wat een vervolgingsgrond vormt die tot verlening van de vluchtelingenstatus kan leiden.

Het past in de conclusie van A-G Richard de la Tour van 9 november 2023 (ECLI:EU:C:2023:856) in een Oostenrijkse zaak over twee asielzoeksters uit Afghanistan. Hij meent op vragen van de Oostenrijkse rechter dat een samenstel van discriminerende daden en maatregelen tegen vrouwen en meisjes, in dit geval door de taliban, zijn te zien als daden van vervolging, omdat dat samenstel tot gevolg heeft dat aan deze vrouwen hun meest essentiële rechten in het maatschappelijk leven wordt ontnomen. Verder had het Hof bij arrest van 16 januari 2024 (ECLI:EU:C:2024:47) in de zaak van een Turks-Koerdische asielzoekster al onder verwijzing naar het Verdrag van de Raad van Europa inzake het voorkomen en bestrijden van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld (Verdrag van Istanbul), duidelijk gemaakt dat vrouwen behoren tot een sociale groep wanneer vaststaat dat zij in hun land

van herkomst op grond van hun geslacht blootgesteld zijn aan lichamelijk of geestelijk geweld, daaronder begrepen seksueel geweld.

Daarnaast is men zich in Brussel ervan bewust dat gendergelijkheid in de EU alleen kan worden bereikt als vrouwen kunnen leven zonder angst voor intimidatie en geweld. Op 1 juni 2023 nam de Raad het besluit over toetreding van de EU tot het Verdrag van Istanbul, dat met het Verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van discriminatie van vrouwen (CEDAW-verdrag) het ijkpunt is voor internationale normen op dit gebied. Verder is op 13 juni 2024 Richtlijn 2024/1385 ter bestrijding van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld in werking getreden. Lidstaten moeten uiterlijk op 14 juni 2027 de bepalingen hebben geïmplementeerd, waaronder strafbaarstelling van vrouwelijke genitale verminking en gedwongen huwelijk.

In Nederland is per 1 juli 2024 de Wet seksuele misdrijven van kracht. Vrouwen hoeven nu niet meer te bewijzen dat zij gedwongen zijn tot seks. Het is reeds strafbaar als voor de persoon die het seksuele contact initieert duidelijk moet zijn geweest dat de ander dat niet wilde. Ook seksuele intimidatie in het openbaar, zoals het nafluiten van vrouwen op straat, is strafbaar. Allemaal mooi, maar het maakt tegelijkertijd duidelijk dat gelijkheid van en respect voor vrouwen nog steeds niet vanzelfsprekend zijn. Ook in Nederland moeten mannen nog stappen zetten in het – denken over en – handelen tegenover vrouwen. Het is niet de vrouw die zich moet aanpassen aan de belevingswereld van de man, maar andersom. Mogen de beschreven ontwikkelingen daartoe bijdragen. Ook in Nederland zijn nog stappen te zetten in het denken van het mannelijk brein over vrouwen.